

Marno János

TÁNYÉRÉGŐ

Ott ül az apja a sárga és hideg
homályban, nyugton ül, felkötött állal,
a kötést nem látni, hol hurkolták el.
Síkos a lépcső, jobb, ha itt megtorpan: az éj-
szaka törik, akár az üveg. Kézfejét
nekiveti a barna szilánkos termés-
kőnek, s gondolatban már odabent van. Mint aki
életében még ki nem tette a lábát onnan. H-
onnan. Nem halad tovább, a kérdést feszegeti,
szeme az apján, azé a mennyezeten: s megleng
a légypapír, ez valami már-már, hunyorog
az izzó a sárga tányérban, és nem alszik
ki végül mégsem. A kosz viszont mérhetetlen,
hiába látja be az ember; ám szebb így még,
hogy álmában uralkodik magán. Apja legyint,
de a tekintetével másutt jár, azt nem hagyja el-
kapni, hagyatkozzék ő csak a képzeletére,
valamire előbb-utóbb így is, úgy is viszi. Még
öröme is telhet egyszer-egyszer benne. Ostobaság
firtatni, hogy miben. Végére is az ember a világ
és nem a világ az ember edénye. Te vagy a tál,
mondhatná, ha hangját tudná hallatni, az apja, én
pedig a tél, mely nem enged föl egyhamar itt
senki fia kedvéért. Megeshet, hogy egyáltalán
nem enged fel többé. Miket nem mond a vén kópé.
Mintha kerékpárt hajtana, melynek épp az ímént
ment ki a fél kereke; s mintha valóban így történt
volna; mi célja kétségbe vonni. A kerékpár
a múlté, darabjai talán kint a kamrában
megvannak még, porba s pókhálóba rejtve; egyes
pókók állítólag túlélrik a legkomiszabb ítélet-
időket. Utazgatnak mintegy, az idők áramával egybe-

fogózva, magukba feledten. Hallani az égő zizegését, a szál azonban, csoda folytán, nem szakad meg továbbra sem, sem a félelem az anyagtól, mely valamikor magába nyel, tudvalevőleg. Úgy lesz ott, ahogy apja nyakán vonaglik a heg. Apja ott lélegzik, nem vesz részt benne a feje, de minthogyha borostája egyenest a csontjából eredne; könnyűszerrel üti ekképp át a kötést. Fejét tehát, ha egyáltalán jelent ez a szó valamit, higgadtan, a kötés szerint, és szó szerint egyszersmind, hidegen tartja. Hideg fejjel rontani a falnak: ez volna a cél. És nem tagadni esendőségét, csupán jelezni majd, hogy ha megesik a vég, ő kívüláll (hisz rég túlvan) rajta. Egyszerre ül az asztalfőn s a végén. Most, hogy a házban, rajta kívül, senki. Az embert a sírás kerülgeti; forgószelet támad a testében álmában, és mégsem bír egyik oldaláról a másik oldalára fordulni, nem megy neki, és hangja sem hagyja el a száját, hanem a szemén át tolulva távozik lassankint magából, vöröses és hályogszürke pépben, mint a darálthús. S az apja erre ismét csak legyint, meglibbentve kézfejjével az alálógó légy-papírt; és elbillen az égőt beborító tányér is, fény derül a konyha számos meghitt szegletére, amelyhez mind fűződik valami mondhatatlan emlék. Nem minthogyha rosszul venné ki magát bármelyik: csupán a szótól elütően, ennek a világnak első természete lett az árnyék.

(Alföld, 2002/7.)